

11/3
6/4

Kungliga bibliotekets nya utlåningsregler

diskuterades för några dagar sedan i ett ledarstick. Härvid uttalades också att servicen vid biblioteket inte var fullgod. Detta är självfallet riktigt; utvidgningar och förbättringar är möjliga, och anslag för dessa ändamål är väl motiverade. Vi anser oss emellertid böra betona att anmärkningen inte avsåg att klandra bibliotekets nuvarande ledning och verksamhet.

Tvärtom, det är väl känt att Kungliga biblioteket de senaste åren, till stor del på riksbibliotekarie Willers initiativ, genomfört en rad reformer som är till stor fördel både för forskningen och kundtjänsten över huvud.

Illusionernas sammanbrott: England och Sydafrika

"DET VAR en generös fred som det engelska folket slöt med oss; och det är därför vi står vid dess sida i dag... Kom ihåg att det inte fanns något drag av hämnd i denna fred; vi fick hjälp till att resa oss igen och vi behandlades som jämlikar." Dessa ord följdes av Transvaals och Sydafrikas förste premiärminister Botha, tidigare en av boernas främsta generaler, på fredskonferensen i Versailles 1919. Under årtionden har karaktäristiken av Englands politik i Sydafrika efter boerkriget gått på dessa linjer. Man har talat om moderation, tolerans, storsinhet, om uppgörelsen med boerna som blomman av engelsk statskonst, av framsynt och liberal statskonst över huvud. Hur ser man saken i dag? Ingen boerledare skulle våga upprepa Bothas ord; motsättningen till England och den engelskspråkiga oppositionen inom landet är Malans och Strydoms självfallna utgångspunkt. Försoningen genom förståelse har inte blivit en realitet. Och för de infödda, den väldiga majoriteten i Sydafrika, måste den självstyrelse som England beviljade främst te sig som en rätt för de vita till o begränsat förtryck över de andra. Perspektivet på den engelska politiken har i grund förändrats.

Det storslagna i den engelska politiken kan emellertid inte förne-

Henry Campbell-Bannerman (till vänster) och Joseph Chamberlain.

kas. I september 1899 började boerkriget, i maj 1902 slöts freden i Vereeniging. De båda boerrepublikerna Transvaal och Oranjerikset — med drygt 400.000 vita och 1,2 miljoner svarta invånare — var då i grund besegrade; flertalet krigsdeltagare var fångar, massan av vita kvinnor och barn vistades i engelska "kon-

trationsläger". Freden gick ut på att England skulle hjälpa till med återuppbyggandet och att småningom självstyrelse under Englands överhöghet skulle genomföras. Den brittiske kolonialministern Chamberlain, i boernas och världens ögon krigets främste tillskyndare, förklarade att "nu är tiden inne att skaka hand, nu är tiden inne för försoning"; "låt oss lära att glömma och förlåta, så att de djupa sårerna från kriget blir läkta", heter det i en deklARATION av boernas ledare. Mindre än fem år senare fick de båda annekterade republikerna självstyrelse av samma art som Kapkolonin och Natal. Och 1910 bildade de fyra kolonierna den sydafrikanska unionen med av det engelska parlamentet reglerade rättigheter. Det nya Sydafrika var från början snarare självständigt än självstyrande, och ef-

mans

40.9.2 k.

1 m. 4 a.

S: a 10

ter ha
likson
total.
Kri
både
brittis
sig n
darisk
av C
pansic
och f
fabian
ka de
en se
tivitet
rande.
emell
dast f
nektio
regeri
en oi
krigfö
rarnas
slut
Skulle
självst
mål o
drivas
gern l
cessiv
ner, s
tant
immig
skapas
jades
staten.
handli
ten vi
nomdr
höger
jande
liberal
lag o
bildan
derstö
hålsad
bart r
tvister
gjutel
Jag tr
nande
Ideo
var d
redan
genom
skulle
landet
den ta
miärm
man, e
år för
skulle
nas ti
med e
demok
mensk
Camp
1906
kabine
kallats
mest
vår ti
hållnin
nästan
ledare